

Lietuvos švietimo taryba

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6790 El. p. aiste.kairiene@lrs.lt

Adresatams pagal sąrašą

2020-12- Nr. S-2020-

LIETUVOS ŠVIETIMO TARYBOS IR LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGOS SIŪLYMAI DĖL VEIKSMŲ, SIEKIANŲ AUKŠTOJO MOKSLO PROVERŽIO

Lietuvos švietimo taryba (toliau – Taryba), atsižvelgdama į Tarybos siūlymus dėl švietimo plėtotės krypčių ir veiksmų 2020 – 2023 metais ir įvertinusi Lietuvos studentų sąjungos (toliau – Studentų sąjunga) siūlymus dėl būtinų pokyčių švietimo srityje, kartu su Studentų sąjunga teikia bendrą poziciją dėl būtinų veiksmų aukštojo mokslo srityje.

Taryba pabrėžia, jog tvarus, kokybiškas bei prieinamas švietimas yra valstybės raidos pagrindas. Nesiimant spęsti tiek Studentų sąjungos išsakytų iššūkių, tiek Tarybos 2020-07-09 (Nr. S-2020-3092) siūstuose siūlymuose dėl švietimo plėtotės krypčių ir veiksmų 2020-2023 m. įvardintų iššūkių, galimos ilgalaikės neigiamos pasekmės valstybės gerovei.

Atsižvelgdamos į tai, kad šiuo metu yra formuojama Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė) ir rengiama Vyriausybės programa, Taryba kartu su Studentų sąjunga dar kartą ypatingą dėmesį atkreipia į būtinybę didinti finansavimą vienam studentui, siekį stiprinti studijų bei mokslo kokybę ir įgyvendinti Europos aukštojo mokslo erdvėje numatytus socialinės dimensijos aukštajame moksle principus.

Taryba ir Studentų sąjunga mano, kad sprendimus, būtinus iššūkiams spręsti, yra svarbu priimti kuo greičiau, todėl kartu papildomai teikia konkrečius pasiūlymus, apimančius ir teisės aktų pakeitimus, kurie, tikimasi, taip pat galėtų būti įtraukti į Vyriausybės programą ir (ar) Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių planą:

- siekti, kad iki 2024 metų būtų sumažintas vienam akademiniam darbuotojui tenkantis studentų skaičius iki ES vidurkio;

Originalas nebus siunčiamas

- siekti, kad iki 2024 metų būtų sumažintas vienam aptarnaujančiajam darbuotojui tenkantis studentų skaičius iki ES vidurkio;
- siekti, kad iki 2024 metų ne mažiau kaip 20 proc. studentų gautų minimalių vartojimo poreikių dydį siekiančias skatinamąsias stipendijas;
- įtvirtinti, kad norminė studijų kaina bei studentų socialinės stipendijos dydis būtų apskaičiuojami kaip matavimo vienetą naudojant ne bazinį socialinės išmokos dydį, bet minimalų mėnesio atlyginimą;
- įtvirtinti pedagogų, mokslininkų ir kitų aukštojoje mokykloje dirbančių darbuotojų darbo užmokesčio periodinio indeksavimo sistemą;
- užtikrinti Švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintų aukštųjų mokyklų dėstytojų kompetencijų tobulinimo gairių įgyvendinimą aukštosiose mokyklose, įtvirtinant galimybę aukštosioms mokykloms pasirengti ir įgyvendinti kompetencijų tobulinimo programas savarankiškai.

Siekdamos atspindėti įvardintas problemas aukštojo mokslo sektoriuje, Taryba kartu su Studentų sąjunga siūlo šiuos konkrečių teisės aktų pakeitimus:

- aukštosios mokyklos modernizuoti savo institucijos infrastruktūrą gali tik naudodamosis savo lėšomis arba ES fondų lėšomis. Tuo tarpu norminėje studijų kainoje numatyta lėšų dalis prekėms ir paslaugoms nėra pakankama siekiant ne tik modernizuoti, tačiau ir tinkamai administruoti bei palaikyti jau turimą infrastruktūrą. COVID-19 pandemija dar labiau išryškino aukštųjų mokyklų iššūkius, su kuriais susiduria aukštosios mokyklos, norėdamos tinkamai įgyvendinti nuotolinį mokymąsi ir užtikrinti tvarų mokslinės veiklos vykdymą. Siekiant sudaryti aukštosioms mokykloms tinkamas sąlygas nuolat modernizuoti informacinių technologijų infrastruktūrą ir kitą įrangą, skirtą studijų ir mokslo procesui užtikrinti, **siūloma papildyti Mokslo ir studijų įstatymo 83 straipsnio 3 dalį papildomu punktu**, išskiriant aukštųjų mokyklų informacinių technologijų infrastruktūrą ir mokslui bei studijoms skirtą įrangą.
- Socialinių stipendijų sąlygas reglamentuoja Mokslo ir studijų įstatymas. Atsakomybė dėl stipendijų administravimo yra numatyta Valstybiniam studijų fondui (toliau – Fondas), kuris paskirsto tik tiek socialinių stipendijų, kiek yra lėšų disponuojama pačiame Fonde. Svarbu užtikrinti, kad kiekvienas, studijuojantis aukštojoje mokykloje ir tenkinantis socialinių stipendijų gavimo sąlygas, galėtų gauti socialinę stipendiją. **Siūloma Mokslo ir studijų įstatyme apibrėžti socialinės stipendijos sąvoką ir**

įtvirtinti papildomas Fondo atsakomybes. Kartu skatinama numatyti įstatyme, kad socialinė stipendija būtų skiriama ir socialinę riziką patiriantiems studijuojantiems.

- Jau ne vienerius metus yra atliekama studentų pasitenkinimo studijomis apklausa. Ji ne tik atskleidžia studentų nuomonę, tačiau taip pat yra vienas iš studijų programų kokybės rodiklių aukštosiose mokyklose. Siekiant įtvirtinti vieningą ir visoms aukštosioms mokykloms pritaikomą studentų pasitenkinimo studijomis rodiklį, kuris padėtų vykdyti objektyvų studijų programų palyginamumą, **siūloma studentų pasitenkinimo studijomis rodiklį įtraukti į Oficialią statistikos darbų programą.**
- Studentų sąjungos 2018 m. atlikto Psichologinės studentų būklės ir pagalbos tyrimo duomenimis, net 82 proc. studentų per pastaruosius metus jautė didelį nerimą, 66 proc. – ilgai besitęsiančią blogą nuotaiką, 76 proc. – stiprų stresą ir net 36 proc. nurodė, jog patyrė depresiją. Pastaraisiais metais pastebimi teigiami pokyčiai, susiję su aukštųjų mokyklų veiksmis, stiprinant bendruomenių psichikos sveikatą aukštosiose mokyklose, tačiau lėšų trūkumas ir nepakankamas valstybės dėmesys šiai sričiai ypač išryškėjo prasidėjus COVID-19 pandemijai. Šiuo metu Švietimo įstatyme yra atskirai numatyta, kad bendrojo ugdymo mokyklos privalo turėti ilgalaikes socialines ir emocines kompetencijas ugdančias prevencijos programas, išorės institucijos užtikrina saugią ir palankią aplinką. Atkreiptinas dėmesys, kad sisteminiai valstybės veiksmai šioje prevencijos programoje atnešė teigiamų pokyčių. **Siūloma Mokslo ir studijų įstatymo 7 straipsnio 3 dalį papildyti nauju punktu ir išdėstyti jį taip: „užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Taip pat sudaryti sąlygas kiekvienam studentui nuolat dalyvauti bent vienoje nuoseklioje, ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje, sveiką gyvenimą skatinančioje programoje, įgyvendinant pateiktas švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintas rekomendacijas dėl psichikos sveikatos stiprinimo įgyvendinimo mokyklose.“**

Šiuo raštu Taryba, kurios nariai taip pat yra Studentų sąjungos, Lietuvos rektorių konferencijos bei Lietuvos kolegijos direktorių konferencijos skiriami atstovai, informuoja, kad Taryba, pasitelkiant ekspertus bei suinteresuotų šalių atstovus, **numato parengti kaitos gaires dėl aukštojo mokslo finansavimo sistemos.**

Originalas nebus siunčiamas

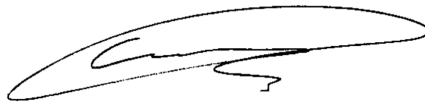
Lietuvos švietimo taryba yra Lietuvos Respublikos Seimo (toliau – Seimas) sudaryta ir jam atskaitinga valstybės švietimo savivaldos institucija, atliekanti ekspertinį vertinimą ir konsultuojanti strateginiais Lietuvos švietimo plėtros klausimais. Tarybą sudaro įvairių švietimo ir mokslo valstybės bei nevalstybinių organizacijų susivienijimų, mokinių bei tėvų atstovai. Pagal Seimo 2012-09-20 patvirtintų Lietuvos švietimo tarybos nuostatų Nr. XI-2226 7 punktą, Taryba konsultuoja Seimą, Prezidentą, Vyriausybę, Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją, savivaldybių institucijas, švietimo teikėjus, mokslo ir studijų institucijas valstybinės švietimo politikos klausimais, teikia Seimui, Prezidentui, Vyriausybei, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, savivaldybių institucijoms, švietimo teikėjams, mokslo ir studijų institucijoms pasiūlymus dėl švietimo plėtotės krypčių, Valstybinės švietimo strategijos įgyvendinimo ir švietimo prioritetinio finansavimo;

Lietuvos švietimo tarybos pirmininkė

prof. dr. Saulė Mačiukaitė-Žvinienė

Lietuvos studentų sąjungos prezidentas

Eigirdas Sarkan